

**GAUTOS INFORMACIJOS APIE DUOMENŲ APIE ASMENS TEISTUMĄ
TVARKYMO BANKUOSE, KREDITŲ BIURUOSE, KITOSE KREDITO ĮSTAIGOSE
BEI FINANSŲ ĮMONĖSE,
APIBENDRINIMAS**

2010-07-15

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija 2010 m. gegužės 21 d. elektroniniu paštu išsiuntė paklausimus Europos Sąjungos duomenų apsaugos institucijoms dėl duomenų apie asmenų teistumą tvarkymo bankuose, kreditų biuruose, kitose kredito įstaigose bei finansų įmonėse.

Slovėnija informavo, kad Slovėnijos Bankų įstatyme yra numatytas išsamus sąrašas asmens duomenų, kuriais bankai ir kitos finansinės institucijos tarpusavyje keičiasi, siekdami įvertinti klientų mokumą, tačiau informacija apie asmens teistumą (ar apie patraukimą baudžiamojon atsakomybėn) nėra tvarkoma. Finansinės institucijos neturi jokio įstatyminio pagrindo rinkti arba teikti tokio pobūdžio informaciją. Taip pat nurodė, kad, Slovėnijos duomenų apsaugos inspekcijos nuomone, aplinkybė, kad asmuo buvo teistas, neįtakoja jo mokumo.

Airija informavo, kad vadovaujantis jų teisiniu reguliavimu, ypatingi asmens duomenys, susiję su įvykdytu ar inkriminuojamu nusikaltimu, gali būti tvarkomi tik duomenų valdytojo, kuris šiuos duomenis tvarko, vykdydamas įstatymuose numatytas funkcijas, arba tais atvejais, kai tokio duomenų tvarkymo reikia atitinkamų statutinių įsipareigojimų vykdymui, taip pat teisingumo vykdymui. Ypatingų asmens duomenų, susijusių su įvykdytu ar inkriminuojamu nusikaltimu, tvarkymo veiksmus gali atlikti tik valdžios institucijos. Airijoje tik teisėsaugos institucijos turi išimtinę atsakomybę saugoti ir tvarkyti asmens duomenis, susijusius su asmens teistumu. Taigi Airijoje šiuo metu nėra jokių galimybių bendrovei ar kitam privačiam subjektui asmens mokumo vertinimo tikslais teisėtai tvarkyti duomenis, susijusius su asmens teistumu (padarytomis nusikalstamomis veikomis).

Latvija ir Slovakija informavo, kad bankai, kreditų biurai, kitos kredito įstaigos bei finansų įmonės Latvijoje ir Slovakijoje negali asmenų mokumo vertinimo tikslais tvarkyti duomenų apie asmenų teistumą.

Kipras informavo, kad vadovaujantis jų įstatymais, duomenys apie teistumą yra priskiriami prie ypatingų asmens duomenų, o šių asmens duomenų rinkimas ir tvarkymas yra uždraustas, išskyrus įstatymuose numatytas aplinkybes. Vadovaujantis Prevencijos ir kovos su pinigų plovimu įstatymu, subjektas, užsiimantis finansine ar kita komercine veikla, privalo taikyti tokią priemonių ir procedūrų sistemą, kad, esant reikalui, būtų galima nuodugnai patikrinti kiekvieną transakciją, kai asmuo yra įtariamas dėl pinigų plovimo, terorizmo, arba kai tai yra ypač sudėtingos, didelės ar dėl kitų priežasčių neįprastos transakcijos, kurios neturi akivaizdaus ekonominio ar teisėto tikslo. Taigi, jeigu Kipro bankai įtaria, kad asmuo gali būti ištraukęs į neteisėtą veiklą (atlieka neteisėtas transakcijas ar kita), bankai gali teisėtai tvarkyti (rinkti) duomenis apie jų teistumą, su tikslu užkirsti kelią pinigų plovimui. Be to, priimant asmenį dirbti į banką, kandidatas turi nurodyti, ar jis praaištyje nebuvo teistas.

Švedija informavo, kad vadovaujantis jų teisiniu reglamentavimu, yra uždrausta institucijoms/įstaigoms, kurios nėra viešosios valdžios institucijos, tvarkyti asmens duomenis, susijusius su padarytais teisės pažeidimais (nusikaltimais, priimtais nuosprendžiais baudžiamosiose bylose, taikytomis baudžiamosiomis ar administracinėmis poveikio priemonėmis, tokiomis kaip laisvės apribojimas ar kita).

Vyriausybė arba jos įgaliota institucija gali teisės aktuose numatyti šio draudimo išimtis, taip pat išimtis iš draudimo privačioms institucijoms tvarkyti asmens duomenis, susijusius su padarytais teisės pažeidimais, gali būti nustatomos ir individualiu atveju. Šiuos sprendimus Vyriausybė gali įgalinti priimti Duomenų apsaugos inspekciją, kuri taip pat gali priimti individualų sprendimą dėl atleidimo nuo šio draudimo.

Duomenų apsaugos inspekcija tik vienu atveju buvo nusprendusi atleisti nuo šio draudimo bankus, Švedijos bankų asociacijos narius, kuriems leista patikrinti, ar užsienio mokėjimo siuntėjas ar gavėjas yra registruoti OFAC sąrašė.

Kreditų biurams draudžiama tvarkyti asmens duomenis, susijusius su asmenų padarytais teisės pažeidimais (nusikaltimais, nuosprendžiais baudžiamosiose bylose, taikytomis baudžiamosiomis ar administracinėmis poveikio priemonėmis, tokiomis kaip laisvės apribojimas ar kita) be Duomenų apsaugos inspekcijos leidimo, o Duomenų apsaugos inspekcija savo praktikoje dar nėra davusi tokio leidimo.

Danija informavo, kad vadovaujantis Danijos duomenų apsaugos įstatymu, privatūs asmenys gali tvarkyti duomenis apie asmenų padarytas nusikalstamas veikas, svarbias socialines problemas ir kitą privačią informaciją, numatytą šiame įstatyme, jeigu duomenų subjektas yra davęs aiškų sutikimą. Šių duomenų tvarkymas taip pat yra galimas, jeigu būtina tvarkyti dėl teisėto intereso, ir jei duomenų subjekto interesai nėra svarbesni.

Kreditų biurai gali tvarkyti tik tokius asmens duomenis, kurie savo pobūdžiu yra tiesiogiai susiję su asmens finansine padėtimi bei mokumo vertinimu.

Todėl darytina išvada, kad kreditų biurai Danijoje negali teisėtai tvarkyti duomenų apie asmenų teistumą.

Kalbant apie bankus ir kitas finansines institucijas, Danijos duomenų apsaugos agentūra neturi vieningo teisės akto, kuris reglamentuotų šį klausimą, yra tik minėtas Duomenų apsaugos įstatyme numatytas reglamentavimas. Todėl remiantis šiame įstatyme numatytu reglamentavimu, galima daryti išvadą, kad bankai ir kitos finansinės institucijos gali tvarkyti asmens duomenis apie duomenų subjekto teistumą tik su jo aiškiai išreikštu sutikimu.

Rumunija informavo, kad Rumunijos duomenų apsaugos įstatyme numatyta, kad duomenys, susiję su duomenų subjekto padarytomis nusikalstamomis veikomis, teistumu, duomenų subjektui taikytomis ar taikomomis poveikio priemonėmis, administracinėmis ar kitomis sankcijomis gali būti tvarkomi tik esant viešosios valdžios priežiūrai, įstatyme jiems įtvirtintų galių ribose, ir laikantis tokių sąlygų, kokios yra nustatytos specialiaame šios srities reglamentavime. Priežiūros institucija gali nustatyti ir kitus atvejus, kuomet minėti duomenys gali būti tvarkomi, bet tik su sąlyga, kad duomenų subjektui yra suteikiamos garantijos, užtikrinančios jo teises.

Visa informacija apie nuosprendžius dėl padarytų nusikalstamų veikų gali būti tvarkoma tik viešosios valdžios kontrolėje, neperžengiant įstatyme įtvirtintų kompetencijos ribų.

Italija informavo, kad vadovaujantis Italijos asmens duomenų apsaugos reglamentavimu, privatiems asmenims (kreditų biurams, bankams, finansinėms institucijoms) asmens duomenų apie teistumą tvarkymas yra draudžiamas.

Privačių asmenų ir pelno siekiančių viešųjų įstaigų duomenų apie teistumą tvarkymas gali būti leidžiamas tik tada, kai tai yra aiškiai leidžiama įstatymu arba Duomenų apsaugos inspekcijos įsakymu, ir esant svarbiam visuomenės interesui, pagrindžiančiam šį tvarkymą, tvarkomų duomenų kategorijas ir operacijas, kurios bus galimai atliekamos. Neįvykdžius šių reikalavimų, duomenys apie teistumą negali būti tvarkomi.

Tačiau kreditų rizikos vertinimo biurų/agentūrų ir bankų bei kitų finansinių institucijų reguliavimas yra skirtingas. Pagrindinės kreditų rizikos vertinimo agentūros Italijoje yra priėmusios (prižiūrint Italijos duomenų apsaugos tarnybai) praktikos kodeksą, kurio jos turi laikytis. Šis kodeksas numato, kokie asmens duomenys ir kokiais tikslais gali būti tvarkomi minėtų kreditų rizikos vertinimų agentūrų, ir aiškiai uždraudžia šiems agentūroms tvarkyti teisinius duomenis. Nurodyta, kad tvarkymas negali apimti ypatingų ar teisminių duomenų, o turi būti tvarkomi tik tokie asmens duomenys, kurie yra tiesiogiai susiję su prašymais suteikti kreditą.

Bankams ir kitoms finansinėms institucijoms Italijos duomenų apsaugos tarnyba priėmė dokumentą, leidžiantį teisminių duomenų tvarkymą, esant ypatingoms aplinkybėms ir specifiniams tikslams, esant „svarbiam visuomenės interesui“. Bankai ir finansinės institucijos gali tvarkyti teisinius duomenis tiek, kiek tai yra reikalinga patikrinti savo partnerių, direktorių valdybos narių, auditorių reputaciją ir patikimumą.

Suomija nepateikė informacijos apie asmens duomenų, susijusių su teistumu, tvarkymą, tačiau informavo, kad Suomijos duomenų apsaugos taryba savo 2004-02-04 nuomonėje numatė, kad kreditų institucijos gali tvarkyti informaciją apie klientus registre tais atvejais, kai yra uždelsiami mokėjimai arba atlikti neteisėti veiksmai kredito gavimo ir (arba) grąžinimo metu.

Duomenų apsaugos taryba pastebi, kad informaciją apie neteisėtus klientų veiksmus yra būtina saugoti ir tada, kai santykiei pasibaigia, kad apsisaugoti nuo neteisėtų veiksmų pasikartojimo. Taip pat tam, kad institucijoms būtų tinkamai atlikti prisiimti įsipareigojimai.

Tais atvejais, kai yra padarytas įrašas registre dėl klientų neteisėtų veiksmų, turi būti paisoma ir klientų teisių. Įrašas gali būti padarytas tik tuo atveju, jeigu neteisėti veiksmai buvo išnagrinėti kompetentingos institucijos, gavusios prašymą ištirti dėl neteisėtų veiksmų. Svarbu yra paminėti, kad paprastas įtarimas dėl neteisėtų veiksmų yra pakankamas pagrindas kompetentingai institucijai pradėti tyrimą, todėl darant įrašą registre, reikia tinkamai įvertinti įtarimą. Įrašai turi būti nedelsiant ištrinami kai jie nebėra aktualūs.

Prancūzija informavo, kad vadovaujantis Prancūzijos duomenų apsaugos įstatymu, kreditų įstaigoms nėra leidžiama rinkti duomenų apie klientų teistumą (informacijos, susijusios su klientų padarytomis nusikalstamomis veikomis ar jų atžvilgiu priimtais nuosprendžiais ar kita). Šie duomenys negali būti naudojami kaip rizikos vertinimo kriterijai.